

Oredništvo in uprava:
Ljubljana,
Šolenburgova ulica št. 6/II.

DELAVEC

Glasilo Strokovne komisije za Slovenijo. (Pokrajinski odbor GDSJ.)

izhaja vsak četrtek.

Stane posamezna številka 1 Din,
mesečno Din 3.—, celoletno
35 Din. — Za člane izved
po 60 para.

Oglas po dogovoru

Dopisi morajo biti frankirani
in podpisani, ter opremljeni
s štamp. dotične organizacije.

Rokopis se ne vračaja.
Reklamacije se poštnino
presta.

Jasni se!

Izid angleških volitev. — Sjajna zmaga delavske stranke.
Mednarodna reakcija poražena.

Po razcepju v delavskih vrstah, katerega je povzročila brezvestna komunistična gonja, je prišel kapitalizem v ofenzivo. Sprva je bila ta ofenziva prihuljena in zavita v plašč državotvornih in nacionalističnih fraz. A čim bolj so se cepile delavske vrste, tem bolj je kazala reakcija svoje pravo lice. Vedno jasneje je bilo videti, da napada kapitalizem socialne, kulturne in gospodarske pridobitve delavskega razreda.

Kapitalistična ofenziva je napredovala vedno bolj in bolj in zadnje mesec napada že šurnik, bolniško zavarovanje itd. Položaj je postajal vedno brezupnejši. Tesna mora je legala na prvi delavskega razreda. Manj pogumni so že obupavali. Mnogi so se resignirano umaknili v ozadje, kar je bilo pa pravih strahopetcev, so pa že davno odšli v državotvorne in druge kapitalistične stranke, da rešijo svoje lumparske osebne koristi.

Le najpogumnejši so vstrajali. — A njihovo stališče je bilo vsak dan težje. Njihove vrste so se pod pritiskom kapitalističnih udarcev dnevno zmanjševale, kdor se ni udal lepim obljubam, je bil pa preganjan iz kraja v kraj kakor divja zver. Res so bili težki časi za fiste, ki so ostali zvesti svojim zastavam.

In ko je bila sila že največja, ko je bil položaj že tak, da so že poslednji borci obupavali je pa iznenada posvetil prvi blagodejni žarek upanja.

Volitve v Nemški Avstriji, ki so se vršile letošnjo jesen, so pokazale, da delavska stvar še ni izgubljena. Treznost in požrtvovalnost avstrijskega delavstva je bila tako velika, da je preprečila vsak razkol in pri volitvah socialistično delavstvo ni le obdržalo svojih postojank, temveč jih je celo zboljšalo. Od zadnjih volitev je napredovala njihova socialistična stranka za približno 200 tisoč glasov.

Se en tak sunek pa bo avstrijsko delavstvo imelo večino nad vsemi drugimi strankami v Avstriji.

Ta zmaga avstrijskih sodrugov seveda ni mogla imeti internacionalnega pomena, ker je Avstrija majhna in brezpomembna država v svetovnem koncernu. Ta zmaga je koristila ostalemu delavstvu le kot dober zgled, kako naj si uredi razmere doma, da bo tudi napredovalo. In že ta vzgled je deloval v tistih žalostnih časih kot zdravilna zdravila.

vilni balzam na skelečnih ranah delavskega razreda.

Ce je N. Avstrija majhna in nepomembna država, je pa v nasprotju z njo Anglija — svetovni imperij. Po vsej pravici lahko rečemo, da je glavno mesto Anglije London sedež in osrčje kapitalistične internacionale.

Volitve, ki so se vršile v Angliji pretekli teden, so pomenile boj za osrčje kapitalističnega sveta.

V tem boju so tekmovali 2 kapitalistični in ena delavska stranka. Angleška delavska stranka pa nima pomena le kot velika delavska stranka, temveč je še važnejše dejstvo, da je ta stranka voditeljica in nositeljica socialistične (politične) delavske internacionale, ki ima istotako svoj sedež v Londonu.

Pri teh volitvah sta se torej bojevale med seboj dve internacionali, to je kapitalistična in socialistična.

Izid volitev pomeni za kapitaliste velikanski poraz, na drugi strani je pa priborilo delavstvo nad vse sijajno zmago. Delavska stranka je narasla od 144 na 192 poslancev, pridobila je torej 48 poslancev.

Na drugi strani so pa konservativci kot predstavniki najtežje industrije zgubili pri teh volitvah 92 mandatov.

Kar smo rekli pri avstrijski stranki, to rečemo lahko tudi pri angleški delavski stranki: **Se en tak sunek, pa bo usoda največje države na svetu brezpogojno v rokah delavskega razreda.**

Izid teh volitev pomeni, da brez delavske stranke v Angliji ni mogoče nikomur vladati, proti njej pa že celo ne. Zato lahko zanesljivo računamo, da je v Angliji socialna reakcija zdobljena v prah, kar bo imelo upliv na cel svet.

Kakor vsemu, tako bo ta zmaga tudi jugoslovanskemu delavstvu prinesla olajšanje situacije.

Na drugi strani smo pa prepričani, da bodo te volitve služile tudi kot šola vsemu proletariatu, da se bo pričel zavdati škodljivosti cepljenja svojih organizacij.

Iz teh dveh primerov vidimo, da avstrijsko in angleško delavstvo napreduje, ker ni pustilo cepiti svojih vrst, dočim drugod, kjer je razcepljeno, — propada.

Mogoče je ta nauk, če ga delavstvo izkoristi, še največ vreden pri obeh navedenih zmagah.

Za sodruge v nesreči.

Glavni Radnički Savez Jugoslavije je organiziral veliko loterijo v korist fondov za brezposelne delavce.

Potrebno je, da se udeležijo te akcije v sodružni solidarnosti tudi slovensko delavstvo. Naše organizacije naj sodelujejo pri njej na dva načina. Prvič s tem, da skušajo darovati vsaj po en dobiček za loterijo brezposelnih.

Sodruzi lahko skušajo te dobitke nabrati in to z nabiralnimi polami, ki jih je izdal GRSJ, katere razpošiljamo na vse organizacije.

Na zadnji strani teh nabiralnih pol naj se napravi seznam dobitkov. V tem seznamu naj bo tudi lastnoročen podpis darovalcev.

Te pole naj pošlje vsaka organizacija najpozneje do 1. januarja 1924 Strokovni komisiji. Dobitki pa naj se

shranijo do dne izžrebanja pri organizacijah.

Posebno lep dokaz delavske solidarnosti bodo dobitki, ki ne bodo nabrani, ampak od naših delavcev v prostem času izdelani. Taki dobitki bodo posebno zaželjeni.

Na drugi strani naj nam vse organizacije najpozneje do 23. decembra sporočijo, koliko srečk naj jim pošljemo.

Vsaka srečka za to dobrodelno loterijo bo stala 10 dinarjev. Na vsako drugo srečko odpade po en dobiček!

Končno naj skušajo razprodati naše organizacije srečke v korist brezposelnih tudi izven kroga organiziranih članov.

Pridobite za oddajo trafike v vašem domačem kraju! Naj se ne vrši o božičnih praznikih nobena veselica, na koji bi se prireditelji ne spomnili na

ših bratov v nesreči s tem, da organizirajo oddajo srečk za pomoč brezposelnim.

Tej številki »Delavca« so priloženi nabiralni razglašji, ki naj služijo nabiralec dobitkov kot legitimacije in oklici GRSJ na naše organizacije.

Ti oklici naj se izročijo pristojnim odborom, ki naj ukrenejo vse, da bo slovensko delavstvo pri tej humanitarni akciji na časten način sodelovalo.

Strokovna komisija.

bilo umestno, da bi mi sami tiskali te tiskovine.

Upamo, da nam boste takoj odgovorili in izpolnili naše želje.

Z drugarskimi pozdravi

za:

Centralna uprava

Zveze delavcev in delavk kov. industr. in obrti Jugoslavije za Slovenijo

v Ljubljani.

A. Vergelj l. r. tajnik.

Tri pisma.

Priobčujemo ta tri pisma, ki bodo povedala s kratkimi pripombami več, ko cel članek:

Prvo pismo so poslali neodvisni kovinarji v Zagreb. Vsled slabega naslova pa je prišlo pismo v naše roke. Iz tega pisma se vidi:

1. da so neodvisni brezpomembna razdiraška frakcija.

2. da hočejo razbijati še dalje naše organizacije in da dobivajo za to denar, za kojega tudi v tem pismu beračijo.

3. da se namerava začeti s pribiranim denarjem z rušenjem naših organizacij v Mariboru, Celju, Guštanju, Lescah in na Muti, na kar te organizacije že v naprej opozarjamo, da bodo vedele pokazati neodvisnim agitatorjem vrata, ako se pri njih pojavijo.

4. da so bile obljube, da bodo puščali neodvisni vse prispevke doma, s katerimi so lovili zlasti na Jesenicah nezavedne člane, prosto varanje.

5. da so edino metode, ki so izražene v tem pismu, proletariat razcepile in povzročile naval reakcije.

Prvo pismo se glasi:

Ljubljana, dne 30. novembra 1923.

Upr. št. 41/23.

Oblasnemu odboru Saveza

Zagreb.

Na Vaš dopis z dne 27. nov. t. l. št. 248/23. Vam odgovarjamo na Vašo zahtevo sledeče:

Mi smo na dostavljeni odlok plenuma sklenili, da skličemo po vseh naših podružnicah sestanke članov, na katerih bomo predložili predloge, da se z Vašim Savezom popolnoma centraliziramo. Ko bo odločeno in sklenjeno, Vas takoj o tem obvestimo.

Nadalje Vam naznanjamo, da smo prejeli iz centralne uprave v Beogradu dopis, da so zahteve delavstva zaposlenega v vojno-tehničnih zavodih ugodno rešene. Potrebno bi bilo natančni prepis te pogodbe in izpremembo kategorij, in kedaj se namerava izplačati ta povšica.

Glede izveštaja Vam moramo sporočiti samo toliko, da smo v Sloveniji dospeli na 570 članov in upamo, da v najkrajšem času dobimo še nove člane. Lahko bi pa naš pokret imeli že popolen, ko bi se še naš predlog na plenumu sprejel in bi se nam posodilo Din 7000, da bi zamogli vršiti agitacijo v Mariboru, Celju, Guštanju, Lescah, Muti in po drugih krajih, kjer ima Osrednje Društvo Kovinarjev vse razcepane organizacije. Gotovo da bi ta agitacija ne ostala brez uspeha.

Prosimo Vas, da nam pošljete proti plačilu 4000 članskih markie 1., 2., 3. in 4. razreda; nadalje 100 članskih izkaznic, in nekaj drugih v naši organizaciji potrebnih tiskovin. Ker nam predstoji popolna centralizacija ne bi

Drugo pismo je napisano en dan prej, ko prvo.

Iz tega pisma se vidi, da razdirači istočasno razbijajo in ujednjujejo. Da istočasno z medsebojnim cepljenjem socialno reakcijo povzročajo, na drugi strani se vsiljujejo za vodnike v boju proti njej. V prilogi pozivljajo neodvisni na enotno fronto v boju proti socialni reakciji in k skupnim protestnim shodom, kakor smo jih mi v svojih organizacijah ravnokar dovršili.

Drugo pismo se glasi:

Strokovni komisiji za Slovenijo

v

Ljubljani.

P. n.

Prilagamo poziv za ustanovitev skupnega akcijskega odbora za obrambo naših pravic in prosimo, da se vaša organizacija čimpreje izjavi in zavzame svoje stališče.

Namen skupne akcije je jasno razviden iz poziva.

Ustanovitev takega skupnega akcijskega odbora je nujna potreba, ki se v vrstah delavstva in uradništva povsod pojavlja in brezdvomno bi ukrepe tega enotnega akcijskega odbora morali delodajalci pa tudi parlament in vlada drugače respektirati kot osamljene akcije posameznih skupin.

V pričakovanju, da se v interesu vseh članov vaša organizacija sigurno odzove našemu pozivu, vas prosimo, da pošljete v petek 7. decembra 1923 vaše zastopnike na konferenco, na kateri se bo razpravljalo in sklepalo o tem našem predlogu. Konferenca se bo vršila ob pol osmi uri zvečer v prostorih restavracije pri Levu na Gosposvetki cesti.

V slučaju, da bi se iz katerihkoli vzrokov vaši zastopniki ne mogli udeležiti konference, vas prosimo, da nam sigurno pošljete pismeno vaše mnenje in morebitne predloge. Zastopniki naj prinesejo s seboj pismena pooblastila od organizacij, katere zastopajo. Predlagamo, da vsaka organizacija pošlje po dva delegata.

Tretje pismo.

Na to politiko odgovarja Strokovna komisija takole:

Ljubljana, dne 5. decembra 1923.

Zvezi neodvisnih strokovnih organizacij za Slovenijo

v Ljubljani

Turjaški trg.

Z ozirom na Vaš »Poziv vsem strokovnim organizacijam ročnih in duševnih delavcev v Sloveniji« za ustanovitev skupnega akcijskega odbora v svrhu boja proti socialni reakciji Vam poročamo:

1. Da so Strokovni komisiji priključene organizacije protestno akcijo rav-

nokar dovršile in je ne morejo na novo začenjati.

2. Da se organizacijam priključenim k Strokovni komisiji ne zdi primerno vabiti k taki enotni akciji nerazredne organizacije, o katerih nekatere naklepe reakcije, — kakor se vidi to posebno jasno v slučaju nameravanega poslabšanja zavarovanja delavcev — zavedno ali nezavedno podpirajo.

3. Da se Strokovni komisiji priključenim organizacijam tudi sodelovanje z Vašo zvezo ne zdi mogoče, ker je uprav Vaša taktika povzročila cepitev in sedanja nemoč delavskega razreda in ker je postalo nad vsak dvom jasno, da so

Vam enotne akcije le sredstvo, s pomočjo katerega upate težko preiskušeni delavski pokret dalje cepiti.

Ravnajoč po odločno izraženi, enotni volji našim organizacijam priključenega delavstva izjavljamo, da pri kakem od Vas sklicanem akcijskem odboru ne bomo sodelovali in Vas prosimo, da poveste centralam, ki se poslužujejo krinke enotne fronte v svrhu nadaljnjega cepitja delavstva, da se v Sloveniji pod tem geslom proletariata ne da dalje varati.

S sodružnimi pozdravi:

Strokovna komisija za Slovenijo.

Naša prva beseda kovinarskim delavcem Jugoslavije.

Sodrug!

Naš kongres ujedinitelj, ki se je vršil 25. novembra t. l. v Slavonskem Brodu, je dovršil svoje delo, dovršil popolnoma, ter izčrpal vse točke dnevnega reda. Rešil je vsa vprašanja na najboljši mogoči način v korist in čast Saveza in kovinarskih delavcev Jugoslavije. Izvesti ujedinitelj v tem psihičnem razpoloženju, ki vlada danes med delavci, ni lahka stvar. Štiri leta burnih dogodkov, štiri leta razsula in desorganizacije v delavskih vrstah, a on je vse to obvladal kot je bilo najbolje želeti. In če bodo sposobnost za akcijo, energija in razredna zavest tega kongresa simpton sposobnosti, energije in razredne zavesti celokupnega ujediniteljskega Saveza v periodi njegovega delovanja, zamoremo z največjim oduševljenjem in najlepšim pričakovanjem iti na delo in sprejeti nove borbe.

Volje za delo, za nove borbe imamo vsi dovolj! Proletariat jo mora imeti vedno, a orožje za te borbe nam je skoval kongres ujediniteljskega.

On znači pred vsem znaten napredek v notranjem konsolidiranju, v moralnem utrjevanju našega Saveza. Kongres je kot edini kompas in regulator notranjih odnošajev in kombinacij, kot edina podlaga za merilo ljudi, proklamiral delo. On je na drugi strani tudi sedaj izjavil in ugotovil, da so vrata našega Saveza na stečaj odprta vsaki dobri volji in vsaki sposobnosti, ki želi sodelovati za razredno zavedne proletarske ideale. S tem je postavil kongres prvo elementarno moralno podlago in čisto atmosfero, brez katere je, vključ najboljše volje in vključ največjemu navdušenju in največjim sposobnostim, uspešno delo za napredek Saveza nemogoče.

Nova pravila ujediniteljskega Saveza dajejo naši ekonomski organizaciji, v kolikor je pri današnjih razmerah mogoče, najbolj dovršeni temelj in garancija, da bo moč in življenska energija kovinarskih delavcev najkoristneje uporabljena. Kongres je prinesel Savezu dolga pravila, naša dolžnost pa je, storiti čimprej vse, da bo Savez živel, delal in se boril po teh pravilih.

Najeminski odnošaji kovinarskih delavcev napram eksploatirjem so močno zgrešeni.

V mnogih podjetjih ni več tistega reda, katerega se je našim organizacijam svoj čas posrečilo uvesti v korist eksploatiranih delavcev. Medtem ko se rahaja delavstvo že štiri leta v razbijanju in uničevanju vsake odporne sile od strani komunistov, so izrabili kapitalisti ta moment, da zberejo vse prejšnje sadove njihove sindikalne boje.

Socialni položaj kovinarskih delavcev je zrušen na najgubnejši način. Zakonska zaščita delavne moči, katero privedeva Zakon o zaščiti delavcev, je naletela, v kolikor je sploh prodrla v tovarniška podjetja, na strahovit odpor celokupne buržoazije. Toda ta odpor, koji se je pokazal najprej v neizvajanju zakonske zaščite, pozneje pa v poskusih, da se zakon spremeni, je mogoče zlomiti le tedaj, če kovinarji, združeni v svojem Savezu napno vse sile, ter naval razbijejo. Ta velikanski razredni spopad, čegar važnosti se zaveda vsako proletarsko bitje, se je posrečilo buržoaziji rešiti v svojo korist. To je zamogla doseči samo zato, ker je bilo delavsko gibanje zadnje štiri leta zrušeno in nesposobno za vsak odpor.

Naš ujedinitelj Savez stoji pred težkimi nalogami; on bo moral voditi boj na dve strani, in ta boj ne bo lahek. Na njega bo navalila buržoazija, kajti zbiranje proletarcev v edinstvene in močne razredne organizacije, predstavlja zanjo največjo nevarnost. Na drugi strani ga bodo napadali oni, ki so si stavili pred štirimi leti, po povelju iz inozemstva nalogo, da vodijo delavce do vratolomnih skokov in do katastrof. Vključ največji politični in socialni reakciji je razredno zavednim delavcem vendar mogoče kolikor toliko ohraniti svoje proletarsko čustvovanje in solidarnost, ali kadar se prikrade med delavce črv, ki nosi po nesreči delavsko ime, pa notraj razkrajja, ruši, korumpira in demoralizira, tedaj je zbiranje delavcev in jačanje temeljev solidni proletarski organizaciji, pa če tudi ne bi bilo reakcije, zelo težavno. Vzrok, da do danes nismo mogli izvršiti tega kar smo izvršili na dan 25. novembra v Slavonskem Brodu, je dejstvo, ker so komunisti zastrupljali delavske duše cela štiri leta, ter jim obetali v najkrajšem času popolno osvobodjenje. Potrebno je bilo nekaj časa, da se komunistična frazeologija izživi in da delavci tudi sami uvidijo, da je bil to navaden kramarski trik in šele nato je bilo umetno začeti stopnjevanje ozdravljanja delavski pokret. Poglejmo samo bilanco zadnje preteklosti, pa vidimo strahovite rezultate štiriletnega komunističnega pučizma, kateri je vodil delavstvo iz katastrofe v katastrofo. Kje so stare strokovne organizacije, ki so z dolgotrajno prakso vodile delavce od zmage k zmagi? Ni jih nikjer. Zakaj?

Zato, ker so jih komunisti po načrtu rušili, a to razbijanje in rušenje je prineslo delavstvu v zadnjih štirih letih bedo in pomanjkanje. Vsa moč organizacije, vsa njena borbena sposobnost, vse z velikimi žrtvami izvojevane pridobitve, vsi raznovrstni kolektivni dogovori, vse to je danes pogaženo in uničeno. Komunisti so, rušič stare temelje našega razrednega strokovnega gibanja, obetali delavstvu nekaj novega, nekaj boljšega in popolnejšega. Posrečilo se jim je razcepiti, razbiti in uničiti delavski pokret, a mesto boljšega in popolnejšega, dali so ruševine, zapustili opustošenje, na katerem se sedaj raduje buržoazija. Danes se buržoazija zahvaljuje komuncem, ker so jo osvobodili od delavskega gibanja in iz njega, nekaj močnega, moralno čvrstega, napravili mrtvilo, ki kuži ožračje.

Edinstvo smo izvedli zato, da bi začeli stare rane in da bi se potom močnega in silnega Saveza, po vzgledu inozemskih kovinarskih Savezov, mogli ubraniti neizmerne eksploatacije v tej državi. To ujedinitelj je naslonjeno na našo močno **Strokovno Internacinalo kovinarskih delavcev** v Bernu, pod katere okriljem je organiziranih preko tri milijone razredno zavednih kovinarskih delavcev iz celega sveta.

V tem trenutku se obračamo k kovinarskim delavcem Jugoslavije z besedami: vsi na delo, vsi ste potrebni, nikogar ne moremo pogrešati! Naj bo današnja delavska generacija došla zahtevam, ki so ji stavljene v korist prihodnjim rodovom.

Z vsakodnevnim delom pridobivajte novih moči našemu ujediniteljskemu Savezu, in kujte orožje za borbo. Žrtvujte malenkostna zadovoljstva, na katere ste navajeni le iz uživanja! Odrecite se prostemu času — zaradi večje svobode!

Napnite vse svoje sile za ekrepitev Saveza — da se boste manj mučili za kapitalizem!

Mandat, ki ga nam je dal kongres ujediniteljskega, bomo porabljali samo in strogo v smislu novih pravil, sklepov, idej in želj kongresa.

Na delo kovinarji! Razvijte najširšo in najintenzivnejšo agitacijo! Izvršimo vsi do zadnjega želje kongresa! Vrzimo se vsi do zadnjega v bojni metež: za naš Savez, za kovinarske delavce in za ozdravljenje celokupnega delavskega gibanja.

Naj živi edinstveni Savez Metalskih Radnika Jugoslavije!

Naj živi naša močna Internacinala! Naj živi razredna borba proletariata!

Centralna uprava in finančna kontrola: Adolf Kunšič, Blag. Bračinač, Vilhelm Varga, Djura Tnovič, Joža Golmajer, Jurij Jeram, Jovan Veličkovič, Kilijan Jankovič, Mirko Petrincec, Marko Potner, Sava Jovanovič, Stevan Stanojevič, Stevo Klas, Svetomir Igajetovič, Sava Djordjevič, Franc Svetek, Herman Bethé.

JSZ

Dogodil se je slučaj, v katerem se jasno zrcali klerikalna protidelavska morala! Preteklo zimo je pošiljal tovarnar Karol Pertinač v Celju svoje delavce vedno na dopust, ki ga seveda ni plačal. Delavci so bili proti neplačanim dopustom in zlasti, ker jih je delil g. Pertinač v zim. času. Ker pa takih dopustov ni hotelo biti konec kljub večkratnim posredovanjem po obratnih zaupnikih, so se delavci meseca julija odločili za odločen korak, da se tako izigravanje vendar enkrat neha. Sestavila se je spomenica, ki je vsebovala vse težnje delavstva, in v kateri se je zaprosilo takojšnje rešitve. Spomenica je bila predložena po deputaciji obratnih zaupnikov dne 1. avgusta in je zahtevala rešitev do 2. avgusta. Spomenico so podpisali vsi delavci organizirani in neorganizirani, med njimi tudi članica klerikalne organizacije Fani Golenač in sicer pod besedilo:

Velečenjenemu gospodu K. Pertinaču, tovarnarju v Celju. Podpisani si usojamo oddati sledeče obvestilo: Naraščajoče krize v Vašem cenj. podjetju neče biti konec in tudi ne moremo doznati, če smo sploh sigurni naše itak pišle eksistence od danes do jutri. Več kakor 8 mesecev že trpimo na minimalnem zaslužku, ter se zatekamo vedno bolj v dolgove, ker smo se zanašali, da se bo kriza vendar enkrat rešila in bomo zamogli biti stalno zaposleni ter si s tem pridobili človekavredno eksistenco. Zadnji dogodek z dne 30. julija nam pa priča, da krize sploh ne bo konec, in da podjetje skuša neprestano zvaliti vsak »vis major« na naše rame s tem, da se nas enostavno pošlje domov brez odškodnine in primer-

Naše organizacije.

Strokovna komisija.

Enketa o socialnem zavarovanju.

VABILO.

V Sloveniji je pričela skupina industrijev in žolnih delavskih organizacij hudo ofenzivo proti zavarovanju delavcev.

Ta ofenziva nosi vse znake nestvarnosti in kaže izrazito politične tendence.

Napram tej ofenzivi se morajo združiti vse delavske organizacije k dobro premišljenemu, s stvarnimi argumenti podprtemu odporu.

Strokovna komisija za Slovenijo sklicuje v to svrhu

ENKETO.

ki se vrši v nedeljo, dne 16. decembra t. l. v salonu pri »Starem Tišlerju« v Ljubljani (Kolodvorska ulica).

Enketa se otvori ob 1. uri popoldne. Na to enketo vabimo odbornike Strokovne komisije za Slovenijo, člane krajevnih medstrokovnih odborov in vse druge odbornike naših strokovnih organizacij, ki se za enketo zanimajo. — Potne stroške nosijo organizacije, ki člane na enketo pošiljajo.

Na enketo so vabljeni strokovnjaki iz Osrednjega in Okrožnega urada za

zavarovanja delavcev. Udeležence je prijaviti Strokovni komisiji za Slovenijo.

Vsem odbornikom in zaupnikom naših strokovnih organizacij nujno priporočamo, da se enquete zanesljivo udeležijo.

Tajništvo Strok. komisije za Slovenijo.

*
OBVESTILO.
Na podlagi dogodka v Pečovniku pri Celju radi previsokega odtegovanja prispevkov za bol. zavarovanje, se pojasnjuje sledeče:
Delodajalci smejo odtegovati delavcu v XV. plačilnem razredu Din 5.49, v XVI. Din 6.42 in v XVII. Din 7.56 na teden. V teh zneskih je tudi že znesek za »Borzo dela« zapopaden.
Strokovno tajništvo v Celju.

*
Seja Kraj. Medstrok. Odbora v Celju se bo vršila v torek, dne 18. decembra od 7. uri zvečer pri Janžeku. Vabljeni so vsi predsedniki in zapisničarji vseh celjskih podružnic in podr. Štor. Ker je seja javna, imajo člani strok. organizacij pravico udeležiti se seje. —
Tajništvo K. M. O. G. R. S. J. v Celju.

Stavbinska stroka.

Višek kapitalistične nesramnosti hoče brezdvomno doseči g. inž. Crepinko, stavbeni vodja nove bančne palače »Prve Hrvatske Štedionice« v Celju. Kakor izgleda, se bavi ta gospod več z drugim poslom, kakor pa tistim, ki mu je namenjeno kot nekakemu tehničnemu vodju stavbe. Njegovo vedenje napram delavcem je skozi in skozi protizakonito. On je začetkom dela sprejemal delavce, a ni hotel sprejeti od nobenega del. knjižice iz razloga, da jih je lahko odpuščal kot dninarje brez odpovedi. Ko ga je organizacija na ta protizakoniti čin opozorila, je začel z drugimi metodami kapitalistične nesramnosti; začel je plače reducirati tistim, ki so bili organizirani; plačeval jim je minimum, a drugim maksimum. Ker se organizacija radi te lumparije še ni razbila, je ustavil za nekaj dni delo in izprl glavnega zaupnika z izgovorom, da ga je osebno razžalil. Kakor izgleda, je prevzel ta gospod ekspozituro »Zveze industrijcev« za preganjanje delavcev in gazenje njihovih socialnih in ekonomskih pridobitev.

Živilska stroka.

Iz Celja. (Živilski delavci.) Kakor vsako leto tudi letos želi Centralno vodstvo živilskih del. v Ljubljani pred Božičem zaključiti svoje račune za letošnje leto. Zato opozarjam vse člane spadajoče pod celjsko podružnico pekov in mlinarjev da plačajo svoje prispevke najkasneje do srede decembra tega leta, da lahko obračunam. Soderuge iz dežele spadajoče k celjski podružnici opozarjam posebej, da ne zamude, drugače sem primoran jih zbrisati iz evidence. Prostovoljna darila za božičnico za brezposelne člane in naše soderuge pri vojaki se hvaležno sprejemajo.

Blagajnik.

U. D. R.

Letni odmor za vajence in drugo delavsko mladino.

Nekoč smo že povdarili, da imajo v velikem svetu tudi vajenci in obrtni ali tvorniški mlajši delavci svoje letne počitnice (dopuste), t. j. da jih njih gospodarji vsako leto po 14 in več dni pošiljajo iz kraja, kjer so delali, da se malo odpočijejo in okrepejo. Vajenci in mlajši delavci, torej mladeniči, ki se šele razvijajo, gredo po skupinah na počitnice po vaseh, da se bavijo s poljskimi ali drugimi kmetijskimi opravili, z igrami in izprehodi v čistem zraku, z zabavami pod milim nebom itd. Nekateri skupine prebivajo ta čas pod milim nebom v taboriščih in pod šatori, druge pa so porazmeščene po kmetijskih hišah. Da pokrijejo vsaj potne stroške in manjše izdatke v tem času, se oprijemljejo lažjih opravil, ki jim tudi nekaj donesajo, n. pr. kupujejo in prodajajo gozdne jagode ali zdravilne rastline; snujejo pevske in gledališke družbe, ter dajejo koncerte in predstave; prirejajo tekme v igrah in javne ure za sporte in telesno vežbanje itd. Ali to ni morda koristno in lepo? Ko pa se izpočiti in okrepeči vrnejo domov na delo, jih čaka prihranjeni zaslužek, ki ga jim gospodar izplačuje tudi za čas počitnic.

Tole lepo razpravo smo čitali v listu »Zdravje«, ki ga izdaja ministvo za narodno zdravje. Naša organizacija UDR se pripravlja, da bo organizirala take letne dopuste ne samo za vajence, temveč tudi za odrasle delavce, ki so skoro istotako potrebni svežega zraka in oddiha kakor mladinski delavci. UDR bo prirejalo taborenja v prosti naravi in druga razvedrila. Priprave so že v polnem teku. (Glej brošuro UDR »Kdo smo in kaj hočemo?«) Treba bo pa sodelovanja s strokovnimi organizacijami, kajti ni dovolj, če je tukaj organizacija, ki bo organizirala taka taborenja, temveč bo treba pred vsem te dopuste izvojevati, kajti podjetniki jih sami od sebe ne bodo dali.

Sicer se bodo ta taborenja in izleti vršili lahko tudi ob nedeljah in praznikih, vendar s tem ni rečeno, da bi bil vsako leto enkrat večdnevni dopust nepotreben.

Polemika.

V 42. št. »Unije« me nekdo napada na način, ki je mogoče le v farovžu ali kaki liberalno-purgarski beznici.

Pred vsem me dolži »častivredni« dopisnik, da sem delavstvo v tovarni »Titan« nahujskal in ko je izbruhnila stavka pa pravi, da sem ušel v posteljo. Na to trditev ugotavljam:

1. V tovarni »Titan« sploh do stavke ni prišlo, temveč je bilo delavstvo le od strani tovarne izprto. Med izporom in stavko je pa vendarle razlika.

2. Ugotavljam, da sem bil že 8 dni pred tem izporom v bolniškem stanju in nisem imel niti prilike niti možnosti bodisi delati za ali proti stavki.

Po teh ugotovitvah priporočam dopisniku, naj pride drugič na javni shod O. D. K. in naj tam javno pove, kaj hoče. Drugič naj ne ostaja med štirimi stenami in naj ne piše takih laži, ker bo sicer pričelo vse delavstvo tako misliti o njem kakor mislim jaz. In jaz mislim o njem, da je majhna kramarska duša, ki misli, da je tudi laž sredstvo za rešitev naroda. — Alojz Bešter, bivši zaupnik.

BARABSTVO.

Vse delovanje »nezavisnih« obstoji že od njihovega početka v samem blatenju naših funkcionarjev. Zadnji čas pa so se na popolnoma barabski način vrgli celo na posamezne zaupnike v tovarni, jih hočejo diskreditirati pri delavcih in s tem razbiti ljubljansko podružnico kovinarjev.

Tako na primer prinaša »Strokovna borba« z dne 30. oktobra t. l. ostudno laž, da sem poneveril veliko vsoto denarja, katero sem zbral od članskih prispevkov, jo zaigral v loteriji, ter tako oškodoval člane ali pa organizacijo.

Da je vse to ostudna laž, dokazuje to, da mi na eni strani člani še danes zaupajo funkcijo pomožnega blagajnika, na drugi strani pa, da so mi pred kratkim poverili celo predsedniško mesto v podružnici.

Gospodje okoli Strokovne borbe, naj si ogledajo figuro svojega zaupnika v Strojnih tovarnah, koji misli, da je naloga glavnega zaupnika samo agitirati za nezavedno organizacijo. Kadar ga kak delavec rabi za intervencijo, se enostavno skrije, tako da ga vodstvo tovarne vkljub temu, da je že eno leto glavni zaupnik, niti ne pozna.

Soderugi »nezavisni«! le tako naprej, da bo sleherni delavec spoznal, da ste lažnivci, in razbijalci enotnih delavskih organizacij. Ivan Ropret.

Op. ur.: K tej notici pristavimo še to, da so »nezavisni komunisti« odkar so uvideli, da ne morejo oblatiti funkcionarjev central, so pa padli na zaupnike po tovarnah. Ali tudi ta goinja se jim ne bo posrečila, kajti v naših organizacijah je tako natančno književodstvo in tako stroga kontrola, da niti vinarja ne more zmanjkati brez vednosti odgovornih odborov.

Kar se pa tiče s. Ropreta pa pripominjamo, da je 14 let član naše organizacije in je celo to dobo požrtvovalno vršil svojo dolžnost. Za vse te žrtve pa ni dobil od organizacije niti enega vinarja odškodnine. Kdor s. Ropreta pozna po njegovem delu, vé, da je poštenjak od pete do glave.

Obračun. V današnjem listu prinašamo notico s. Ropreta, ki odgovarja na brezstidna podtikanja komunistov. K tej notici smo pridjali komentar, v katerem dokazujemo, da razširjajo komunisti namenoma take vesti o zaupnikih naše organizacije, da bi napravili v njih znešnjava ter jih razbili.

Tudi o s. V. Vrankarju, ki je odšel na delo v Subotico, so začeli razširjati take vesti, seveda z istim namenom.

Sodr. V. Vrankar se je sedaj vrnil zopet v Ljubljano in bo sprejel svojo staro službo. Komunisti imajo sedaj priliko, da v njegovi navzočnosti še enkrat ponove tiste govorce, ki so jih razširjali. Videli bodo, da se s. Vrankar ne straši nikomur pogledati v oči.

Taktika »neodvisnih«.

Da se naši jugoslovanski komunci lišpajo z revolucionarnimi frazami kakor sraka z pavjim perjem, to smo že davno vedeli. Da pa obračajo svoj plašč po vetru kakor možicej na strehi, to

smo tudi vedeli. Tega pa do danes nismo vedeli, da so ti gospodje, kadar se jim gre za njihove zasebne interese v stanju stisniti svoj revolucionarni rep med noge, ter se spustiti v bratski objem s tistimi, katere hočejo imeti na drugi strani vse na raznju pečene. To smo pa sedaj zvedeli od Zveze neodvisnih steklarjev v Zagorju. V tej tovarni bi se namreč morale izvršiti volitve za obratne zaupnike na podlagi zakona o zaščiti delavcev dne 10. dec. t. l., ker je doba prejšnjih zaupnikov potekla. Dosedaj so imeli komunci izmed 6 zaupnikov samo dva. Razmišljali so pa, kako priti sedaj do večine, in te proklete patriote majorizirati? Torej kaj storiti, delavstva nimajo za seboj? Pa duh Ljenina je pravočasno razsvetlil njihov razum, šli so k lastniku tovarne, ter ga prosili, da jim tudi on pomaga iz te zagate. In predložili so mu svojo kandidatno listo, češ, o milostljivi gospod, izvoli. In res, gospod so iz samega sočuvstva teh nedolžnih revolucionarnih pajacev sami predložili katere se naj kandidira za obratne zaupnike ali zastopnike delavskih interesov. Če je to res v interesu delavstva je pa drugo vprašanje. Pa v interesu je nekega g. M. W., ki je prosil in še morebiti prosi, da bi postal pisarniški adjutant g. V. Abeljna. In zopet eden drugi od teh kandidatov za katerega so se izrazili gosp. da jim je ljubši kakor njihov lastni brat sam. Oni delavci, katerim pa je že razredni duh razjasnil njih mozgane, so to zvedeli, ter rekli, da to ni v interesu proletarijata, ter se njihovih volitev dne 30. novembra niso udeležili.

Steklarski Ahasver.

Dopisi.

Javornik. Primate tatu! je sedaj geslo naših nezavisnežev. V 41. številki »Strokovne Borbe« se trudi dopisnik dokazati, da je kriv razkola na Jesenicah s. Jeram. Na to trditev brez dokazov smo pa mi pripravljene dokazati, da so nekateri »avantgardisti« nezavisnežev iz Jesenic že pred enim letom iskali vzroka za razbitje kovinarske organizacije in za ustanovitev »nezavisne«. — Nekdo (ime je vsak čas na razpolago) se je izjavil: Celokupno delavstvo na Jesenicah že komaj čaka, da prestopi k nezavisnežem. Samo čakati in iskati moramo vzroka, da nas izključijo, potem ne bomo nosili krivdo na razkolu. To je samo en dokaz, ki vas bije po obrazu, imamo pa še drugih dovolj.

Ne bomo odgovarjali na vse čenče dopisnikove, zanima nas le odstavek, v katerem očita s. Jeramu diktatorstvo. Če bi imel tako moč, bi vam diktiral, da posečate članske sestanke in seje ter predavanja na strokovni šoli in v ljudskem vseučilišču. Potem bi gotovo tudi vi postali pametnejši kakor ste. Če pa v diktatorstvo kljub temu verujete, potem vam predlagamo, da kupite ali pridobite Jerama za svojo organizacijo in če ima res tako moč nad nami, nas bo potem vse pripeljal v vaš tabor. Ali mislite da bi šlo? — Končno vam svetujemo, da prenehate z demagogijo. Pokažite rajši na strokovnem polju, kaj znate. In po delu vas bomo spoznali.

Odbor kovinarske organizacije.

Kamnik. Malokdaj kaj napišemo, kako se nam godi v tukajšnji tovarni Titan. V tej tovarni imamo delovodjo F. R., ki si šteje v posebno zaslugo, če vrže vsak teden po eno ali dve delavki na cesto. Zadnjič se je zgodila neki delavki očitna krivica, ker je bila odpuščena zato, ker njen stroj, ki je bil pokvarjen brez njene krivde, ni lepo delal. Očividno je, da ima nalogo pregledavati stroje g. delovodja, ali ta menda sam zelo slabo razume, sicer bi bil lahko opazil, da je rezilo pri stroju pokvarjeno. Napako je šele našel g. nad-delovodja, a ta mesto, da pove g. delovodju, naj bolj pazi na stroje, se je maščeval nad delavko s tem, da jo je odpustil.

Pri tem postopanju je pa popolnoma prezrl, da je s tem prekršil delovni red, ki predpisuje, da se mora delavca, če napravi kako napako, najprvo posvariti, drugič kaznovati in šele potem odpustiti. V navedenem slučaju pa delavka sploh ni ničesar zakrivila in bi

bil moral kaznovati kvečjemu g. delovodjo. Ta gospod naj pazi, da tudi njega ne zadene usoda in, da se ne bo nekega lepega dne znašel — na cesti.

Drugi je g. C., ki se zlasti odlikuje z raznimi grobostmi in tudi s klofutami, ki jih daje vajencem in mlajšim delavcem. Njemu svetujemo, — naj preneha. Istotako svetujemo g. portirju naj pri vizitaciji ne misli, da ima opravka s kaznjenci na ljubljanskem gradu. Mi gotovo ne zagovarjamo tatov, ali zahtevamo na drugi strani najuljudnejšega postopanja od fabriških organov, sicer bomo postali tudi mi neuljudni. G. portir je menda Orjunaš, ali v naši tovarni še ne vlada orjunaška diktatura in mi bomo storili vse, da do tega nikoli ne pride.

Pečovnik pri Celju. Gospodu Sonnenwaldu in njegovim sodružnikom smo se silno zamerili, ker smo objavili dogodek o odpustitvi delavca Lovro Filipiča. Vsled tega nam napoveduje gospod Sonnenwald in neki Čatarić smrtni boj, ki gre za tem, da bi se organizacija razbila. Za doseg tega cilja se uporabljajo razna sredstva potomi nagraj za agent-provokatorje. Kot provokatorji pa nastopajo od alkohola degenerirani ljudje, ki bi radi delali po 12 ur na dan. Gospod Sonnenwald pa izziva delavstvo tudi s tem, da jim pripoveduje, da bi dal 15% povišanja plač, če bi delavci ne bi šli na shod. Tu se vidi, da se je kapitalizmu posrečilo spraviti svoje hlapce v vsak obrat, katerim se plača mastna mesečna plača. Ti hlapci pa za uslugo pokvarjajo delavske življenske pogoje s pomočjo nezavednih in od alkohola degeneriranih elementov. Delavci v Pečovniku stojte na straži, ne pustite si od judežev razbiti organizacije.

Ptuj. Več časa ne vidimo nobenega poročila v »Delavcu«, ne vemo, zakaj ne? Sedaj je novic dovolj za cenjene čitatelje.

Predvsem moramo povedati, da se je ujel gospod P., ki je mislil, da bo na tako lep način prišel do lepe službe, bo pa zato nekaj drugih delavcev brez kruha. Sedaj so ga pa zasačili in je na varnem. — Ves svet ve, da ni niti en meščanski časopis posvetil tej lumpariji vrstice; če bi bil to kak ubog delavec iz pomanjkanja storil, kar mi seveda ne odobravamo, bi že davno vse časopise zahrumelo. Več kakor pred letom dni, smo imeli tukaj mogotca, ki je delal revnemu delavstvu nepopisne krivice; njegovo delovanje pa ni bilo v škodo delavstva, napravil je tudi marsikatero neprijetnost »Petoviji«; bil je to nek ameriški Čeh, ki pa je pri nas že doigral. Pa ta ljubezniva »Petovia« je dobila še drugega gospoda, ki pa seveda ni hotel slediti svojemu predniku po njegovih potih, toda njegovo sovraštvo do delavca se zrcali najlepše v sledeči izjavi, ki jo je izrekel ob priliki posvetovanja o vzpostavitvi delavske oboedovalnice: »Die Leute können ihren Brott draussen fressen«.

Ta gospod naj dobro premisli, da je inozemec, dočim smo mi domačini, ki nimamo sicer nič proti tujcem, toda delavstvo zasluži nekoliko več spoštovanja in se zato ne bo pustilo žaliti na tak način.

Take in podobne izjave bi naletele v bodočnosti na krepak obračun! To naj si prizadeti dobro zapomni!

Delavstvo hoče svoj suhi kruhek posebno v zimskem deževnem času uživati v suhem in toplem prostoru. Naj se ta gospod ne boji, da bo delavstvo uživalo piščeta, ker si jih delavstvo ne more privoščiti, ker niti za suhi kruhek ne zasluži, ne pa — 30.000 K kot ta gospod.

Gotovo je to žalostno tudi za družbo, da še do danes nima delavske obednice. Taka moderna tovarna in tako gospodarstvo, ko se ne gleda niti najmanj na higieno in moderne naprave, to pač ne soglašat! Revnemu delavstvu se na vseh koncih trga in krati pri zaslužku, po drugi strani pa se nahajajo elementi, ki si računajo po 1000 K za obed in se jim niti najmanj ne oporeka!

To je za tovarno slabo gospodarstvo. — Lepo in dobro ne razume ta gospoda gospodariti. Kriči se vedno o deficitu in krizi, a ne vidi, da izvira to iz nezdravega gospodarstva. Ali je to zdravo za podjetje, da pride na troje delavcev v tovarni en uradnik?

Poleg tega uradništvo prejema neprijetno višje plače nego delavstvo!

Delavstvu pa se na drugi strani odreka vsako zboljšanje pri plačah!

Naj družba »Petovci« pomisli, da je delavstvo temelj podjetja, uradništvo pa je v tem oziru ogromno število za podjetje balast in dokazuje, da je neizvedljivo, sicer bi za podjetje zadostovalo najmanj polovica uradnikov. Zato naj družba zboljšanje išče predvsem tu, delavstvu pa naj da vsaj en kruh, sicer bo začelo stradati.

Objave.

Delavsko pevsko društvo »Naprejek« v Celju, razglašajo tem polom, da se sprejemajo zopet novi člani, ki se lahko prijavijo vsako sredo in petek ob 18. uri v gostilni Svetel — Gaberje, kjer se zajedno vrše pevske vaje. Društvo je sklenilo, da uprizori v te svrhe tečaj za spoznavanje not. Opozorjamo vse sodruge, ki so včlanjeni bodisi v

politični, strokovni, kulturni ali gospodarski organizaciji, ki stoji na razrednem stališču, da pristopajo k pevskemu društvu. Komur pa čas ne pripušča toliko, pa naj vstopi kot podporni član tega društva, kateremu ni potreba izvrševati pevskih nalog. Kdor je ljubitelj delavske kulture in prijatelj petja, za se bo gotovo udeležil pri podpisovanem pevskem društvu, katero se bo dvignilo do visoke kulturne višine. Zato sodelujte, ter podpirajte delavsko kulturo. — Delavsko pevsko društvo »Naprejek« v Celju.

Zahrata. Podpisana se zahvaljujem vsem sodrugom in sodružicam, ki so se me spomnili ob priliki moje boleznj za nahrano vsoto Din 135.— Iskrena hvala vsem darovalcem tovarne »Kovina«. — Marija Grih, Tezno pri Mariboru.

Razgled po svetu.

Tedenski pregled.

Ljubljana, 10. decembra 1923.

Sedanji predsednik Zedinjenih držav ameriških Coolidge je krenil v politiki napram Evropi na levo s poti svojega prednika Hardinga. Prošli teden je bila v parlamentu prečitana tozadnevna poslanica, v kateri naznačuje novi predsednik program svoje politike napram Zvezi narodov. Kakor je videti, je večina ameriške javnosti na njegovi strani. Službena Amerika je potem omenjene poslanice ponovno povdarila, da smatra Zvezo narodov le za agencijo oz. ekspozituro evropskih velesil in da ji potemtakem nikakor ne more zaupati. Amerika bi zaupala le mednarodnemu razsodišču, za ustanovitev katerega se trudi že četrto stoletje. To razsodišče bi moralo biti res mednarodno in ne tako zaspano, kakor predvojno mednarodno razsodišče v Haagu.

Parlament Zedinjenih držav ameriških je dobil novega predsednika, ki se zove Gilette. Volitev je morala biti huda in burna, kakaj svoje mesto si je priboril novi predsednik še le po osemkratnem glasovanju. Kakor je znano, so ameriška glasovanja precej temperamentna.

Izpremembe v ameriški politiki, notranji in zunanji, se že občutijo. Prva posledica je nadaljna omejitve priseljevanja v Ameriko. Kongres v Washingtonu se bo v kratkem bavil z zakonskim načrtom, ki uvaja nove omejitve naseljevanja.

V Mehiki imamo zopet revolucijo. Vest o revoluciji pravzaprav ni iznenadljiva, ker smo na taka sporočila že vajeni; zdi se nam pa, da to pot revolucija korenini globlje. Njeno središče in izhodišče je petrolejsko ozemlje okoli Tampica. Uporniki so odstavili predsednika Oregona, se polastili državnih oblasti in uradov ter sklicali kongres v Veracruz, da izvolijo novega predsednika. Stari predsednik Oregon se jim stavi z orožjem v bran, a doslej zaman. Dejstvo, da se revolucija vrši v glavnem baš na petrolejskem ozemlju in da baje nameravajo »posredovati« Zedinjene države, dá mnogo misliti. — V starih časih so se vršile krvave vojne radi zemlje, zatem radi premoga, sedaj pa se vrti svet okoli petroleja, ki nastopa seveda pod različnimi bolj ali manj obrabljenimi maskami.

Na Angleškem je konservativna stranka pri volitvah dosegla hud poraz. Ministrski predsednik Baldwin je odstopil Snuje se nov kabinet, kdo ga sestavi, še ni gotovo. Delavska stranka (Labour Party) si je priborila 192 mandatov in si znatno utrdila svoje stališče. Govori se o koalicijski vladi med delavsko stranko in liberalci. Poleg poraza konservativcev je doživela poraz tudi liberalna politika Lloyd Georgea. Volitve so pokazale, da angleški narod odklanja zaščitno carino, ki jo je vzdrževala konservativna stranka. Vendar pa je ta stranka gospodarsko najmočnejša, zato niso izključeni novi zapletljaji. Na inozemstvo, zlasti na Francoze, je napravil izid angleških volitev zelo ugoden utis.

Na Francoskem pripravljajo reformo volilnega zakona, ki bo imel za posledico

dico, ako bo sprejel, bistveno izpremembo političnega stanja v Franciji.

Francija in Italija sta si zopet v laseh. Sedaj gre za vprašanje Tangerja v Afriki, na katerega prežita obe državi. Ker se Italija bolj in bolj približuje Španiji, se skuša Francija tem bolj otrestiti Italije, od katere ina pravzaprav samo izgubo. Ko je Italija predlagala, naj se prično o tangerskem vprašanju pogajanja, je Francija to kratkoma odbila.

Medtem pa se sedaj Italija in Španija prav dobro razumeta, dokler ne bo ena izmed njiju prevarana. Italija je itak oborožena do zob, Španija pa hiti graditi vojno brodogojnico, in sicer se grade španske vojne ladje v italijanskih ladjedelnicah.

V Evropi se je nenadoma pojavil takozvani pooblastilni zakon. Najprej ga je uvedla Nemčija, da si s pomočjo tega zakona zagotovi obstanek. V Nemčiji so glasovali proti temu zakonu samo komunisti in liberalci, a ogromna večina (313 poslancev proti 18 poslancem) je zakon sprejela. Nato je bil parlament odgojen.

Ista historija se pojavlja v Italiji. Ministrski predsednik Mussolini zahteva, naj mu vlada odobri pooblastilni zakon, češ da ga bo parlament itak izglasoval. Nato je vlada parlament razpuščila. Prihodnje zasedanje parlamenta bo pomladi prihodnjega leta, ki pa bo zelo kratko, ker bo parlament zopet razpuščen in bodo razpisane nove volitve. Mussolini si hoče s tem izigravanjem parlamenta in s pomočjo pooblastilnega zakona zagotoviti v državi absolutno moč. Kralj bo potem samo še njegova lutka. Vprašanje je le še, v koliko računa Mussolini z delavnim ljudstvom.

V Grčiji je baje izbruhnila nova revolucija, katere povzročitelji so menda zopet častniki. Tako je, ako imajo ljudje mnogo časa in so dobro plačani!

Radikalci v pravem pomenu besede kupčujejo na vse konce in kraje. Doslej jim je spodletelo pri vseh strankah, in Nemci so jih hudo potegnili. Sedaj so si z ogromnimi gnotnimi sredstvi pridobili Turke iz Južne Srbije, seveda na rovaš ljudstva, ker turška stranka pomenja le nekaj bogatih begov, ki še niso pozabili časov, ko so bili oni neomejeni gospodarji, ki se niso bali niti sultana niti Štambula.

Finančni odbor je sprejel nekaj proračunov posameznih ministrstev, ki so pa višek korupcije in neznanja. Celotni državni proračun je zopet šel po gobe; dobili bomo zopet tri dvanajstine in cizarili bomo kar naprej, kar naprej...

Si že naročil Delavski koledar?

Socialna higijena.

Naše bolnice. Ministrstvo za narodno zdravje je v mesecu oktobru t. l. izkazalo kot izredno izdajo »Glasnika ministrstva za narodno zdravje« knjigo dr. D. Ger. Popoviča »O bolnicah«. S to knjigo smo dobili prvo strokovno publikacijo o naših bolnicah. Nekatere se

stavke, ki so zanimivi, prinašamo po Radniški Zastiti:

Na podlagi dobljenih podatkov je v celi državi 163 bolnic z 18.648 posteljami. Vojaskih stalnih bolnic je 17, začasnih 21.

Po pokrajinah je naslednje število bolnic:

1. V Srbiji in Crngori 62 s 5542 posteljami.

2. V Vojvodini 11 bolnic z 2018 posteljami.

3. V Bosni in Hercegovini 30 bolnic z 2166 posteljami.

4. V Sloveniji 22 bolnic in sicer:

- a) občna državna bolnica v Brežicah (135 postelj); b) privatna bolnica bratovske skladnice Kranjske industrijske družbe na Jatovniku (45 postelj); c) privatna bolnica v Kočevju (20 postelj); d) posebna bolnica Rdečega križa v Konjicah (24 postelj); e) javna občinska bolnica v Krškem (60 postelj); f) javna bolnica usmiljenih bratov v Kandiji (120 postelj); g) spl. bolnica v Ljubljani (731 postelj); h) otroška javna bolnica v Ljubljani (67 postelj); i) bolnica za ženske bolezni v Ljubljani (90 postelj); j) zavod za umebolne v Ljubljani (240 postelj); k) sanatorij Leonišče v Ljubljani (36 postelj); l) občna javna bolnica v Mariboru (496 postelj); m) občna javna bolnica v Murski Soboti (110 postelj); n) ženska javna bolnica v Novem mestu (116 postelj); o) bolnica v Ormožu (50 postelj); p) občna javna bolnica v Ptujju (92 postelj); q) občna javna bolnica v Slovenjgradcu (130 postelj); r) privatna bolnica »Zdržena bratovska skladnica Trbovlje« lokalni odbor v Hrastniku (17 postelj); s) občna javna bolnica v Celju (255 postelj); t) zavod za umebolne na Studencu (200 postelj); u) državno zdravilišče v Topolšiči (126 postelj); v) bolnica trboveljske skladnice v Trbovljah (86 postelj). — Sanatorij »Emona« v Ljubljani ter zdravilišče za invalide na Golniku v seznanju nista navedena.

5. V Hrvatski, Slavoniji in Medimurju 32 bolnic s 4543 posteljami.

6. V Dalmaciji 6 bolnic z 824 posteljami.

Umiranje dojenčkov v angleški Indiji. Zadnje službeno izvestje vlade v angleški Indiji prinaša o delovnih razmerah v Bombayu točne podatke o žalestnih razmerah, v katerih se nahajajo delavci te dežele. Stanovanjske razmere so kar najslabše. Ljudsko štetje iz l. 1921. nudi podatke, na podlagi katerih je bilo v tem letu v 3.125.000 stanovanjih z eno sobo nastanjenih dvoje in več rodbin. Slabe posledice te prenatrpanosti se najjasneje kažejo v podatkih o umrljivosti dojenčkov v letu 1921. Od 1000 novorojenčkov je umrlo:

Pri stanovalecih z eno sobo 828,5; z dvema sobama 321,9; s tremi sobami 119,4; s štirimi sobami 133,3; v svobodnem zraku 484,8; v bolnicah 189,6.

Povprečno število umrljivosti znaša napram temu 666,7. Iz teh podatkov se jasno vidi vpliv stanovanjskih razmer na umrljivost dojenčkov. — Radovedni smo na statistiko v naši državi, kjer se tako hiti z gradbo stanovanjskih hiš. Državna oblast je tozadevno na prvem mestu.

Posredovanje dela.

V DELO SE SPREJMEJO:

Pri Državni borzi dela v Ljubljani: 1 autogenični varilec, 2 elektromonterja, 1 mehanik pisalnih strojev, 1 modelni mizar,

1 mizar, 2 predilniška predelavca, 1 predilniški mojster, 15 čevljarjev, 1 slastičar, 1 sodavičar, 1 majar, ki je izurjen v živinoreji, 1 širar, 11 vajencev, 1 perlektna sobarica, 1 postrežnica, 1 služkinja.

Pri Državni borzi dela v Mariboru: 58 hlapev, dekel, 8 viničarjev, 4 drvarsko družine, 3 vrtnarji, 1 ekonom, 1 klepar, 2 urarja, 1 lesni strugar, 1 žagar, 1 cirkularist, 1 galerist, 1 obratovodja tovarne usnja, 1 krojac, 1 brivec, 2 pleskarja, 3 težaki, 1 frizerka-manikerka, 3 natakarice, 1 dojilja, 1 vzgojiteljica, 1 varuška, 5 sobaric, 15 služkinj, 21 kuharic, 1 gospodinja, 3 kontoristinj, 2 postrežnice itd.

Pri Državni borzi dela v Ptujju: 4 pristavi za posestvo, 5 viničarjev, 4 hlapeci, 6 rudarjev, 1 vrtnar, 1 lončar, 3 mizarji, 1 kolar, 1 strugar, 30 pletarjev, 1 sedlar, 2 krojača, 3 dinarji, 3 hišni hlapeci, 5 knežkih dekel, 4 kuharice, 1 gospodinja, 3 sobarice, 6 služkinj, 11 vajencev itd.

V imenu Strok. kom. (P. odb. GDSJ.)
Izdajatelj: **Franc Svetek.**
Odgovorni urednik: **Jože Berdajs.**
Tiska tiskarna **Makso Hrovatin.**

SLABOST? SLABO SPANJE? Nervoznost? Neveselje do dela? Ali se večkrat pojavljajo različne bolezni? Dober prijatelj v takih slabih dneh je pravi Fellerjev Elzafluid! Dobro služi za umivanje in obloge, ravno tako kot kosmetikum za usta, glavo, kožo! Močnejši, izdatnejši in bolj delujoči kakor francosko žganje! S pakovanjem in poštnino 3 dvojnate ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnate ali 12 specialnih steklenic 214 dinarjev in 10 odstotkov doplatka razpošilja: lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzatrž št. 334, Hrvatsko.

Čevlji domačih tovarov Peter Kozina & Ko z znakom »Peko« so najboljše in najcenejši. Zahtevajte jih povsod. Glavna zaloga na drobno in debelo: Ljubljana, Breg št. 20 in Aleksandrova cesta št. 1.

Delavskim rodbinam priporočamo **Kollinsko cikorijo**, ki je najboljška kavina primes.

Olaf Fönss
priljubljeni filmski umetnik nastopa
13., 14., 15. in 16. t. m.
v senzacionalnem igrokazu
„Dan plačila“
KINO MATICA

Kino „Ljubljanski dvor“.
Od 13. do 14. t. m.
Mala Samaritanka

13. do 16.
Lya Mara
Miss Berill
Predna nanilo:
Dve siroti
KINO TIVOLI

ZADRUŽNA BANKA
v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 5
sprejema hranilne vloge na tekoči račun in na knjižice: obresti po dogovoru. Bančne posle izvršuje najkulantneje.
Delniški kapital K 12.000.000.
Brzojavni naslov: Zadrubanka. — Telefonska številka 367.